

У следећих годину дана између 20 и 25 милиона људи широм света остаће без посла због последица најгоре глобалне економске кризе у последњих осам деценија, проценила је јуче Организација за економску сарадњу и развој (ОЕЦД) у Паризу.

„Свету прете рушилачки немири, уколико владе под хитно не подстакну оживљавање привреде”, упозорава истовремено председник Међународног монетарног фонда Доминик Штрос-Кан. Две мрачне процене, из ОЕЦД-а и ММФ-а, део су предногодишње лавине слутњи о будућности глобалног економског поретка, уздрманог лањским колапсом америчког хипотекарног тржишта.

Стотине милијарди долара које ових дана централне банке широм света, од Маурицијуса до Немачке и Кине, пумпају на посустала финансијска тржишта, неће зауставити понирање глобалне привреде и трговине у 2009. години, истиче Светска банка. „Ове године стопа раста светске привреде износиће 2,5 одсто, у 2009. години биће само 0,9 одсто. Земље у развоју биће посебно погођене. Драстичан скок цене хране и горива, мањак кредита, развојне помоћи и страних инвестиција захтева хитно смањење ризика од унутрашњих сукоба”, наводи Бретон-Вуд институција.

Кошмарна перспектива милиона људи без посла на улицама широм света нагнала је ових дана низ земаља на радикалне мере заштите домаће производње.

Индија је, на пример, за 20 одсто повећала порез на увоз уља од соје. Русија је драстично увећала дажбине на увоз страних аутомобила, шећера и америчке пилетине. Бразил и Аргентина планирају да додатно оптерете набавку страног намештаја, текстила, вина. Аустралија је подигла царине на тајландске конзервисане рибље производе, Кина је повећала порезе на страну луксузну робу, док је Индонезија повећала царинску стопу на увоз око 500 врста артикала. Истовремено, Француска је основала посебан државни фонд за заштиту домаћих предузећа од насртљивих страних купаца, док су САД добациле спасилачку сламку од 17,4 милијарде долара посрнулој домаћој аутомобилској индустрији...

„У временима кризе државе често царинским баријерама штите домаћу производњу, и по цену изазивања трговачког рата, као што се и догодило током Велике депресије тридесетих година 20. века”, упозорава „Вашингтон пост”.

Истовремено, шума царинских баријера која ових дана ниче широм света у потпуном је раскораку са амбицијом Светске трговинске организације – да након седам година мучних преговора утре пут даљем снижавању царинских дажбина тарифа и додатној либерализацији промета.

„Свет се суочава са растућом опасношћу трговинског протекционизма. Најновија рунда преговора о постизању глобалног трговинског пакта, започета у Дохи 2001. године, суочава се данас са злосрећним препрекама”, оценио је средином децембра председник Светске банке Роберт Зелик, баш на дан када је генерални директор Светске трговинске организације Паскал Лами отказао завршни министарски састанак 153 чланице у Женеви.

Тања Вујић

(Политика)